

T É T E L E K

AZ ÖSSZES

JOG- ÉS ÁLLAM-TUDOMÁNYOKBÓL,

MELYEKET

A M. K. TUDOM. EGYETEMNÉL

KIÁLLOTT SZIGORLATOK UTÁN

A JOGTUDORI RANG ELNYERÉSE VÉGETT

A TEKINTETES

JOGI KAR HELYBENHAGYÁSÁVÁL

NYILVÁNOS VITATKOZÁS ALÁ BOCSÁT

KAKUJAY GYULA,

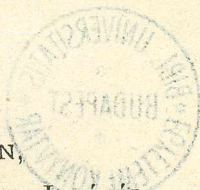
Pesten, 1871. évi deczember hó 15-én, déli 12 órakor.

P E S T E N,

NYOMATOTT BARTALITS IMRÉNÉL.

(Öt pacsirta-utca, 5. szám.)

1871.

KNY-19-00190

TEKINTETES

TURY SÁMUEL úrnak

SZOBOSZLÓ, HADHÁZ ÉS VÁMOS-PÉRCES ORSZ. KÉPVISELŐJÉNEK

TISZTELETEM ÉS ROKONI SZERETETEM
JELEÜL.

I. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.

TUTT SAMUEL

THEY ARE THE ONLY

I. Az észjogból.

1. Az ember rendeltetését csak a társas öszlétben érheti el.
2. Az államhatalom főczélja a jogbátorság fentartása.
3. A nemzetek közt létesítendő örökbéke az emberiség által gyakorlatilag megvalósítható észkövetelmény.
4. A többes házasság nem ellenkezik feltétlenül az észjoggal.
5. Minden cselekmény a végszükség állapotában elkövetve favore necessitatis jogilag kimenthető.
6. Bármily nagy kamat köttetik ki, a hitelezési szerződés nem válik uzsorává, ha iránta a szerződő felek szabadon megegyeztek.
7. Csak akkor van helye a külállamok intervenciójának, ha az általános emberjog és a nemzetközi jog súlyosan megsértetett.

II. A római jogból.

1. A *ius honorarium* a *ius civile*től nemcsak alakilag, hanem tartalmilag, elvileg is különbözik.
 2. A tulajdon a legkorlátlanabb dologi jog.
 3. A keresetijog elévülése után a kötelelem, mint *naturalis obligatio* fennáll.
 4. A szokás nem jogkeletkezési ok, hanem a jogkeletkezésnek egyik alakja.
 5. A *hereditas iacens*-féle személyköltés az örökjog egyik kövezetes momentuma.
 6. Bár a római jog hazánkban sohasem volt elfogadva, sok elve nyert érvényt.
-

III. Az egyházjogból.

1. Az 1855-ki concordatum hazánkra jogilag ki nem terjed.
2. A magyar királynak kinevezési joga a felsőbb egyházi méltóságokra kétségbe nem vonható.
3. Hasonlóképen a tetszvény joga sem.
4. A csalhatatlanság dogmája ellenkezik a kath. egyház lényegével.
5. Kegyuri jogot a nem. kath. keresztények és gyakorolhatnak.
6. Az egyháziak privilegium fori-fele kiváltsága az államhatalomtól veszi eredetét.
7. A házasság az emberi nem és társadalom fennállása szempontjából nem feltétlenül szükséges.

IV. A magyar magánjogból.

1. Jóllehet Verbőczy „Hármas könyve“ törvénynyé sohasem szentesítettett, mégis a 300 éves gyakorlat közkötelezővé tette e jogkönyvet.
2. A negyed (quartalitium) csak fiágot illető josszágból volt követelhető.
3. A paraszti javak 1848. előtt örökjogu birtok tárgya nem lehettek.
4. Ősi és szerzeményi, valamint öröklött és szerzeményi dolgok között lényeges különbség létezik.
5. Az özvegyi öröklésnél (vidualis successio) most is van különbség az ősi és szerzett vagyon között.
6. Örökös nevezése nem lényeges kellék a végrendeletben.
7. A magyar örökösödésijog a szerződéses öröklésnek is ad helyet.

V. A magyar polgári eljárásból.

1. Bíró rendszerint nem lehet gyám, vagy gondnok.
2. Csak szerződés állapíthat meg szavatosságot.
3. A keresetlevél szabályozza a feleket és a bírót.
4. Bíróválasztási szerződés írásba foglalandó.
5. Bírói egyesség által befejezett perekben perorvoslatnak nincs helye.
6. Törvényszék előtti beismerés alapján kelt elmarasztalás nem felelbevezhető.
7. Az ügyvédi egyletnek feladata az ügyvédi kamarákat potolni.
8. Ha a váltójogilag elévült és közkötelezvényként bepe-relt váltó ellen alperes a „non nummeratae pecuniae“ kifogásával él, azt rendszerint ő tartozik bebizonyítani, nem a felperes.

VI. Az osztrák polgári jogból.

1. A szokásjog csak azon esetben vehető figyelembe, amelyben maga a törvény rá hivatkozik.
2. A találó a talált dologhoz tulajdonjogot csak az elévülési határidő lefolytával szerzi meg.
3. A természetes gyermekek ápolására és ellátására vonatkozó kötelezettség a szülők örököseire is átszáll.
4. Az osztrákjog a házassági akadályok felállítása körül ésszerűbb irányt követ, mint az egyházjog.
5. Törvényhatósági engedély mellett meg hatalmazott által is köthetni házasságot.
6. A perindításnak anyagjogi hatásai vannak.
7. Örökös közösségre való kötelezettség érvénytelen.
8. A holtak nyilvánítás iurispraesumptiot szül, mely megengedi az ellenkezőnek bebizonyítását.

VII. A büntetőjog és eljárásból.

1. A magyar büntetőjog leggazdagabb forrása a törvényszéki gyakorlat.

2. A halálbüntetés a büntetések több szükséges kellékét nélkülözi

3. A szabadság büntetés az igazság kötelményének leginkább felel meg.

4. A büntető bizottság illetősége szabály szerint a büntett elkövetésének helye által határoztatik meg.

5. A büntetőjogi eljárásban nemcsak a vádlevél és a perbeszédet, hanem az ezeken kívül észlelteket is tekintetbe kell venni a bírónak ítélete hozatalakor.

6. Tisztító eskünek a büntető eljárásban helye nem lehet.

VIII. A váltójog és eljárásból.

1. A váltókötelezettség solidaris.

2. A hátiratok jogszerű hatálya akkor is megvan, ha a váltó egészen hamis

3. Ovást hirdapok útján közölni nem lehet.

4. A váltótulajdonos a névbecsülési elfogadást nem ellenezheti.

5. A váltókezesség nem képez külön váltószerződést.

6. A sommás váltó eljárásnak csak váltóból eredő perekben van helye

7. A személy elleni végrehajtás a váltójogban egyáltalán nem felel meg céljának.

8. A dologi cselekvényeket váltó végrehajtás esetében is a telekkönyvi hatóság teljesíti

IX. Az országászáttanból.

1. Absolut helyes államforma nem létezik.
2. Helyes szervezetű két kamrarendszer előnyös, mint az egy kamrarendszer.
3. A merev központosítás a haladást hátráltatja, s az állam kormányzatot nehézkessé teszi.
4. Az alkotmány egyik főbiztosítéka a törvények iránti tisztelet.
5. A szabad sajtó feltétlen elsőbbséget érdemei a praeventiv. rendszer felett.
6. A rendészet hatásköre ott végződik, a hol a büntető törvényszékeké kezdődik.
7. A békebírói intézmény meghonosítása igen kívánatos.
8. A beestelenítő büntetések a politika elveivel össze nem férnek.

X. A nemzetgazdasáttól.

1. Smith Ádám fellépése új korszakot alkot a nemzetgazdaság tudományában.
2. A comminismus tanai feltárják ugyan a társadalom zsebeit, de nem orvosolják azokat.
3. A földjáradók nem monopol kifolymánya.
4. A vállalkozói nyereség a nemzeti jövedelemágak közé tartozik.
5. Az iparszabadság már a gazdasági műveltség közepfokán is elsőbbséget érdemel a céhrendszer felett.
6. A kettős valuta rendszer czélszerűtlen és tényleg nem is állhat fenn.
7. Hatósági árszabványok a gazdasági élet fejlődésével ellenkeznek.
8. A termelők s a fogyasztók érdekei nem ellentétesek.

XI. A pénzügytanból.

1. A dominiáljóságok birtoklása nem czél, hanem csak eszköz az államezél elérésére.

2. Jobb, ha a civillista bizonyos időszakra nem pedig az uralkodó egész életére állapittatik meg.

3. Nagy államerdőknel legezélszerűbb az állami saját kezelés.

4. Az adó olyan legyen, hogy a tiszta jövedelmet, nem pedig a nyersét érje.

5. A lottoregale úgy erkölcs társadalmi, mint nemzetgazdasági szempontból káros.

6. Hogy az adóztatás egyenlékeny legyen a katastrirozás nélkülözhetlenül szükséges.

7. Az államadósság gyarapodása csak akkor mondható károsnak, ha az államkölcsönök improductive költetnek.

XII. A statistikából.

1. A népszámlálás helyesen csak önszámlálás útján fogatosítható.

2. A telekkönyvi intézmény hazánkban valamint a jelzáloghitel szilárdítására, úgy az építkezési hajlam ébresztésére hatott.

3. Dalmátia elszegényedésének oka a viszás vámpolitika.

4. A dohány egyedáruságból nagyobb a közigazgatási hátrány, mint az államháztartásnak financz-előnye.

5. A vasutak tulgyors létesítése országutak építése nélkül a mi viszonyaink közt czélszerűtlen eljárás.

6. Ama jelentékeny kiviteli többlet, mely az utóbbi években a magyar-osztrák monarchia nemzetközi forgalmát jellemzi, jóval inkább a mű-, mint a mezői ipar eredménye.

7. Statistikai egyletek alakulása hazánkban különösen kívánatosnak mutatkozik, de

8. részükről, valamint egyáltalán a magánbuvárlat részéről jelentékeny közreműködés csak úgy várható, ha a közhatóságok az adatgyűjtés körül nagyobb erélyt fognak kifejteni.